

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres ref.

Arkiv / Saksnr.
/10/00807

Oslo
1. november 2010

tus
10/00807-1

Høringsuttalelse om regulering av konkurranse-, kunde- og ikke-rekrutteringsklausuler

Norges
Rederiforbund
Norwegian
Shipowners'
Association

Det vises til høringsbrev fra departementet 18. juni 2010 med forslag til endringer i arbeidsmiljøloven og avtaleloven vedrørende konkurranse-, kunde- og ikke-rekrutteringsklausuler. Vi vil i det følgende innledningsvis kommenterer enkelte av de foreslåtte bestemmelsene nærmere.

1 Konkurransesklausuler

1.1 Kort om lovforslaget

Rederiforbundet er i utgangspunktet positiv til en lovregulering som tydeliggjør arbeidsgivers adgang til å inngå konkurransebegrensende avtaler. Forbundet ser at det er behov for å gi en oppdatert og mer detaljert regulering av denne typen klausuler i arbeidsforhold. Rederiforbundet vil imidlertid understreke at lovregulering av konkurransebegrensende avtaler må skje ved en forsvarlig og forholdsmessig avveining av de motstridene interesser som gjør seg gjeldende. Dette gjelder særlig med tanke på forholdet mellom arbeidsgivers og arbeidstakers interesser, og Rederiforbundet mener at lovforslaget i for liten grad vektlegger arbeidsgivers interesser. Lovforslaget medfører en innstramming av arbeidsgivers adgang til å inngå konkurransebegrensende avtaler i arbeidsforhold. Rederiforbundet kan ikke se at det foreligger vektige argumenter som taler for å gjøre innstramninger i adgangen til å inngå denne type avtaler i et slikt omfang som lovforslaget legger opp til.

Rederiforbundet mener også det er en svakhet ved lovforslaget at det ikke er inntatt en regulering av eventuelle konsekvenser av arbeidstakers brudd på gyldige konkurranseklausuler. I praksis er det ofte risikofritt for arbeidstaker å opptre i strid med gyldig avtalte konkurranseklausuler. For at reglene skal fungere etter sin hensikt burde det, etter vår oppfatning, derfor vært inntatt bestemmelser om konsekvenser ved brudd på konkurranseklausuler, herunder for eksempel adgangen til å avtale konvensjonalbøter.

1.2 Krav om skriftlighet

Norges Rederiforbund støtter forslaget om at konkurranseklausuler bare kan gjøres gjeldende hvor de avtales skriftlig.

1.3 Vilkår om redegjørelse

Rederiforbundet ser at det kan være hensiktsmessig med et krav om at arbeidsgiver skal redegjøre for hva som anses for å utgjøre særlige grunner før en konkurranseklausul gjøres gjeldende. Vi er imidlertid sterkt imot at en manglende redegjørelse skal medføre at konkurranseklausulen automatisk faller bort. Dette vil kunne få store økonomiske konsekvenser for virksomheten, da behovet for vern mot at kompetanse og kunnskap tilflyter konkurrerende virksomhet fortsatt vil kunne være til stede selv om man ved en forglemmelse eller av andre grunner ikke har overholdt fristen på to uker.

1.4 Krav om særlige grunner

Departementet har gjennom forslaget om å etablere et krav om "særlige grunner" også forsøkt å øke forutberegneligheten for partene i forhold til avtalelovens mer skjønnsmessige formuleringer. Norges Rederiforbund er i prinsippet positiv til en lovfestning som medvirker til en tydeliggjøring av adgangen til å inngå konkurransebegrensende avtaler. Vi er derfor positiv til at man har forsøkt å presisere ytterligere hva som ligger i dette. De presiseringer som er inntatt med hensyn til hva det skal legges vekt på i vurderingen av om det foreligger særlige grunner, synes i stor grad å bygge på sentrale elementer som er kommet frem gjennom den praksis som er knyttet til avtaleloven § 38. Rederiforbundet mener imidlertid at listen ikke bør være uttømmende, da det vil kunne oppstå situasjoner hvor også andre elementer vil være relevant å vektlegge i en helhetsvurdering av om det foreligger "særlige grunner."

1.5 Vilkår om tidsbegrensning

Rederiforbundet er i utgangspunktet negativ til forslaget om en ufravikelig tidsbegrensningen på inntil ett år for konkurransebegrensende avtaler. I rettspraksis har domstolen normalt godtatt varighet på inntil to år og i enkelte tilfeller avtaler av lengre varighet. Det er Rederiforbundets oppfatning at varigheten på klausulen må vurderes i forhold til de hensyn som begrunner avtalen, herunder vilkåret om "særlige grunner" og de momenter som skal vurderes i forhold til dette vilkåret. Det vil være tilfeller hvor hensyne til arbeidsgivers behov for vern mot konkurranse tilsier en lengre varighet enn ett år og hvor konsekvensen for arbeidstaker ikke er særlig inngripende. Det er på denne bakgrunn Rederiforbundets oppfatning at det bør åpnes for en adgang til å avtale konkurranseklausuler utover 12 måneder dersom særlige grunner taler for det.

1.6 Vilkår om kompensasjon

Lovforslaget legger opp til et krav om kompensasjon på minst 50 prosent av arbeidstakers arbeidsvederlag for konkurranseklausuler med varighet på seks måneder, og for konkurranseklausuler med varighet på over seks måneder skal kompensasjonen utgjøre minst 100 prosent av arbeidsvederlaget.

Vi er skeptisk til fastsettelse av et krav til vederlag. Rettspraksis etter avtaleloven § 38 viser at man i de fleste saker har godtatt et konkurranseforbud med varighet inntil 1 år uten vederlag. Det er Rederiforbundets oppfatning at det ikke bør lovfestet ufravikelige regler et ubetinget vilkår om vederlag og størrelsen på dette. Rettspraksis knyttet til avtaleloven § 38 viser at det i flere tilfeller vil kunne være behov for å unngå avtaler med konkurranseklausul, uten at det avtales vederlag. Spørsmål om vederlag bør som i dag inngå i en rimelighetsvurdering i det konkrete tilfellet. Det samme gjelder i forhold til størrelsen på vederlaget da dette bør ses i sammenheng med blant annet hvor inngripende konkurranseklausulen er for arbeidstakeren. Det er Rederiforbundets oppfatning at adgangen til fastsettelse av vederlag må foretas ut fra en større helhetsvurdering hvor blant annet en vurdering av ulempen vederlaget skal kompensere for inngår.

2 Lovforslag om kundeklausuler

2.1 Innledning

Reglene som er foreslått inntatt vedrørende kundeklausuler er i stor grad tilsvarende reglene om konkurranseklausuler. Det vises derfor til Rederiforbundets kommentarer til lovforslaget om konkurranseklausuler.

Kundeklausuler benyttes særlig når arbeidsgiver har et legitimt behov for denne type beskyttelse, samtidig som det ikke fremstår som særlig inngripende overfor arbeidstaker å pålegges de begrensinger som slike klausuler medfører. Norges Rederiforbund er av den oppfatning at dagens rettstilstand ivaretar de ulike interesser knyttet til kundeklausuler i stor nok grad, og kan derfor ikke se det er behov for å innføre nye regler om kundeklausuler. Skal slike regler likevel innføres bør de være en kodifisering av dagens rettstilstand på dette området.

2.2 Vedrørende krav om vederlag

Vi mener det ikke bør inntas et ufravikelig krav om vederlag dersom en kundeklausul skal gjøres gjeldende. En kundeklausul må anses å være et mye mindre inngrep i arbeidstakers handlefrihet enn en konkurranseklausul. En forpliktelse til å betale vederlag må vurderes opp mot spørsmålet om hvilke ulemper et vederlag eventuelt skal kompenseres for. Dette bør også ha betydning for størrelsen på vederlaget, slik at lovens hovedregel bør være at et eventuelt vederlag utmåles i det konkrete tilfellet ut fra en helhetsvurdering hvor blant annet ses hen til ulempen arbeidstaker påføres. Det er på denne bakgrunn Rederiforbundets oppfatning at det ikke innføres et minstekrav til vederlag ved etablering av kundeklausul.

2.3 Vedrørende varighet

På samme måte som under punkt 1 om konkurranseklausuler er det Rederiforbundets oppfatning at loven bør åpne for at det kan avtales kundeklausuler med lengre varighet enn ett år dersom det foreligger særlige grunner for dette.

2.4 Krav om skriftlighet

Norges Rederiforbund støtter forslaget om at kundeklausuler bare kan gjøres gjeldende hvor de avtales skriftlig.

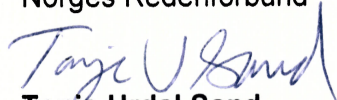
3 Lovforslag om ikke-rekrutteringsklausul mellom arbeidsgiver og andre virksomheter

Norges Rederiforbund er skeptisk til at det fastsettes som en ufravikelig hovedregel om at to virksomheter ikke kan avtale begrensninger i arbeidstakers mulighet til å ta ansettelse i en annen virksomhet. Det er kun åpnet for å avtale slike begrensninger i forbindelse med forhandlinger om virksomhetsoverdragelse.

Slike avtaler inngås ofte for å sikre de investeringer en virksomhet har gjort i sine ansatte og det vil være situasjoner hvor en virksomhet har et reelt behov for å kunne inngå en ikke-rekrutteringsklausul. Rederiforbundet mener derfor at lovforslaget bør åpne for unntak fra hovedregelen når tilstrekkelige vektige grunner taler for det.

Rederiforbundet har ellers ingen bemerkninger til bestemmelsene inntatt i lovforslaget § 14 A-4.

Med hilsen
Norges Rederiforbund

Tonje Urdal Sand